

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาศัพท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๘๑๓/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สรุปข้อเท็จจริง

๑. ธนาคารดีบีเอส ไทยทูน จำกัด (มหาชน) โจทก์ ยื่นฟ้องนายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง เป็นจำเลย ต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ความผิดเกี่ยวกับสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี จำนวนทุนทรัพย์ ๔๐,๘๒๑,๐๕๐ บาท สรุปได้ดังนี้

๑.๑) เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๗ จำเลยได้ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีกับโจทก์ ในวงเงินไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๒ ต่อปี ส่วนที่เกินวงเงินดังกล่าว เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี

๑.๒) เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ จำเลยได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีกับโจทก์ เพิ่มอีก ในวงเงินไม่เกิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี ส่วนที่เกินวงเงินดังกล่าว เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี

๑.๓) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๑ โจทก์มีหนังสือบอกเลิกสัญญากับจำเลย และหักทอนบัญชีเดินสะพัดครั้งสุดท้ายในวันดังกล่าว ซึ่งปรากฏว่าจำเลยคงค้างต้นเงินโจทก์เป็นเงิน ๒๘,๖๓๗,๒๕๘.๘๘ บาท และเมื่อคำนวณดอกเบี้ยแล้วพบว่าจำเลยคงค้างดอกเบี้ยนับแต่วันที่หักทอนบัญชีถึงวันฟ้องเป็นค่าดอกเบี้ยเป็นเงิน ๑๒,๑๘๓,๗๕๑.๘๘ บาท

๒. นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง (จำเลย) ยื่นคำให้การเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และเห็นว่า

๒.๑) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เรื่อง กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะฝ่าฝืนต่อ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๒) พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลต้องใช้บังคับแก่คดีนี้เป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภคและการผูกขาดทางการค้าขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ อันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ ทำให้ไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

จึงขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๓. ศาลแพ่งธนบุรี ออกรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ ให้มีหนังสือถึงศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในปัญหาที่จำเลยมีคำขอ

ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

บทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. มาตรา ๓๐

“บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

๒. มาตรา ๕๐

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครอง ประชาชนในด้านสาธารณสุขโรค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

๓. มาตรา ๕๗

“สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มืองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค”

๔. มาตรา ๘๗

“รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขัน อย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิก และละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง ของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุขโรค”

ข. พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๔

“ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) . . .

(๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ . . .

การกำหนดตามมาตรานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และให้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา”

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

๑. คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓ วินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราช บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๐

๒. คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗
มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณา

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕) ว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราช
บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีก ดังนั้นจึงมี
ประเด็นตามคำร้องที่ต้องวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ เท่านั้น

คำวินิจฉัย

โดยที่พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทย
มีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเรื่องใน (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลด
ที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ เมื่อรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ดังนั้นทั้งกฎหมายนี้และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จึงมีผลใช้บังคับแก่ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง
และลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จึงไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐
ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองความเสมอภาคของบุคคล และคุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดย
ไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางสถานภาพของบุคคล ฯลฯ ทั้งคำให้การของจำเลยซึ่งเป็น
ผู้ร้องก็ไม่ได้ชี้แจงให้ชัดเจนว่าขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ อย่างไร เช่น เกิดความไม่เสมอภาคแก่ใคร
อย่างไรบ้าง และไม่ได้ชี้แจงว่ามีการเลือกปฏิบัติระหว่างใครกับใคร และการเลือกปฏิบัตินั้นไม่เป็นธรรมอย่างไร

จึงวินิจฉัยได้ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐

ศาสตราจารย์ ดร.อมร รัชศาสตร์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ